

Batóg, Włodzimierz

Tak zwana wywrotowa działalność Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych w świetle przesłuchań komisji Kongresu 1950-1954

Dzieje Najnowsze 31/2, 165-170

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Włodzimierz Batóg

Kielce

Tak zwana wywrotowa działalność Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych w świetle przesłuchań komisji Kongresu 1950–1954

Celem rozprawy¹ była analiza działalności Komunistycznej Partii USA (CPUSA) widziana przez pryzmat przesłuchań prowadzonych w najgorętszym okresie „zimnej wojny” przez komisje Kongresu Stanów Zjednoczonych — Komisję do Badania Działalności Antyamerykańskiej (HUAC), Podkomisję ds. Bezpieczeństwa Wewnętrznego Senatu (SISS) i Komisję ds. Operacji Rządowych Senatu (CGO). Zarówno wzbudzająca emocje działalność partii, jak i badających jej poczynania agend Izby Reprezentantów i Senatu oraz brak w polskiej literaturze historycznej i amerykańskiej poważniejszych prac na ten temat uzasadniały potrzebę podjęcia badań w tym kierunku².

¹ Autoreferat pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Radzikowskiego w Instytucie Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach, wygłoszony 28 stycznia 1999 r.

² Za najważniejszą polską pracę traktującą o działalności komunistycznej w USA należy uznać książkę Longina Pastusiaka, *Demokracja po amerykańsku. Prześladowania Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych*, Warszawa 1969 oraz pośrednio Grzegorza Jaszufńskiego, *Szpiedzy?*, Warszawa 1969, koncentrującą się na kontekście omawianych wydarzeń, jakimi były afery szpiegowskie tamtego okresu. Obie nie wytrzymały próby czasu i nie odpowiadają obecnemu stanowi wiedzy. Z nowszych i lepszych są dostępne w języku polskim jedynie przyczynki: Seymoura Martina Lipseta, *Trzy dziesięciolecia skrajnej prawicy—cughliniści, maccartyści i birchyści*, w: *Super-Ameryka. Szkice o kulturze i obyczajach*, Warszawa 1970, s. 183–249, szeroka analiza politologiczna konserwatyzmu amerykańskiego uwzględniająca makkartyzm (Wiktor Osiatyński, *Współczesny konserwatyzm i liberalizm amerykański*, Warszawa 1984, s. 21–164) oraz *Mocarstwo. Historia Stanów Zjednoczonych 1945–1992* Krzysztofa Michałka, Warszawa 1995, prezentująca skrótowo omawiane wydarzenia w powojennej historii USA (s. 33–38, 109–111). Jeszcze poza cenzurą ukazał się tekst Łukasza A. Plesnara, *McCarthyizm: Fakty i mity*, „Arka” 16, 1989, s. 17–23, łączący poczynania McCarthy’ego z konserwatyzmem i Piotra Łukasiewicza, *Dawno temu w Ameryce*, „Krytyka” 31, 1989, s. 215–226, będący dość chaotycznym opisem amerykańskiej sceny politycznej okresu 1947–1954. Partią komunistyczną zajęła się na podstawie literatury amerykańskiej (jedno dzieło) Izabela Rusinowa, *Z dziejów amerykańskich partii politycznych*, Warszawa 1994, s. 250–254 oraz Krystyna Kawecka, *Komunistyczna Partia Stanów Zjednoczonych*, w: *Partie komunistyczne i robotnicze świata. Zarys encyklopedyczny*, red. Henryk Sobieski, Bogumił Sujka, Sylwester Szafarz, Maria Zwolakowa, Warszawa 1978, s. 550–562.

Praca obejmuje okres najaktywniejszej działalności CPUSA, zarówno w wymiarze chronologii, jak i podejmowanych przedsięwzięć. Nie jest jednak próbą odpowiedzi na naturalne pytanie, czy była to działalność „obiektywnie” wyrotowa, a więc stanowiąca rzeczywiste zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Stanów Zjednoczonych, koncentrując się na wyrotowości „potencjalnej”, czyli działaniach postrzeganych, rozumianych lub ocenianych jako niebezpieczne dla USA, a więc w specyficznych warunkach noszących jej znamiona oraz takich, w których dopatrywano się jej elementów.

O takim ujęciu problemu zdecydowało kilka czynników. Najważniejszym był dobór materiału źródłowego. Wprawdzie różnymi formami aktywności komunistycznej zajmowały się także agendy rządowe (Federalne Biuro Śledcze i Rada ds. Kontroli Działalności Wyrotowej, Subversive Activities Control Board, SACB) dochodzenia HUAC, SISS czy CGO były najbardziej spektakularne i nagłośnione. Fakt, że były to postępowania w zdecydowanej większości jawne, determinuje również ich dostępność. Stwierdzić również należy, że stanowią one chaotyczny momentami, ale jeden z najważniejszych zbiorów informacji na temat amerykańskiego komunizmu, gdyż natura przesłuchań przed komisjami Kongresu polega przede wszystkim na zbieraniu informacji, a tylko częściowo na ich ocenie, która służy do opracowania na jej podstawie rozwiązań prawnych.

Po drugie, próba odpowiedzi na pytanie, czy konkretne przedsięwzięcie było „wyrotowe” czy nie, wymaga przyjęcia precyzyjnej i nadającej się do zaakceptowania przez obie strony definicji, ponieważ to, co mogło być uznane za wyrotowe przez np. HUAC, w ocenie CPUSA było działalnością mieszczącą się w granicach prawa. Ustalenie rzeczywistego stanu rzeczy spowodowałoby więc skupienie uwagi na obiektywnej ocenie działalności partii, a nie na jej wizji prezentowanej przez komisje. Jest to poza tym zadanie niezmiernie trudne, gdyż wymaga dostępu do archiwów partyjnych, a te — jeżeli istnieją — na razie pozostają nieosiągalne.

Po trzecie wreszcie, wspomniana spektakularność dochodzeń, ich szeroki zakres, natężenie i charakter, sprawiają, że stają się one jednym z ważnych składników wewnętrznego frontu „zimnej wojny”. Każda polityczna historia powojennych Stanów Zjednoczonych czy Komunistycznej Partii USA musi je uwzględniać, gdyż ówczesna rzeczywistość polityczna przesiąknięta była ich wpływem, a prowadzące je komisje były nie tylko jej bardzo istotnym elementem, lecz również do pewnego stopnia kreatorem.

Praca ma układ chronologiczno–problemowy. W pierwszym, wstępnym, rozdziale pracy zawarto informacje dotyczące wielorakich aspektów funkcjonowania Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych w okresie 1919–1949. Cezury rozdziału wyznaczają kluczowe z punktu widzenia historii partii wydarzenia: powstanie dwóch partii komunistycznych (Komunistycznej Partii Ameryki — CPA i Komunistycznej Partii Pracy — CLP) oraz proces 11 jej liderów, będący faktycznym końcem wpływów komunistów i zaprzestaniem działalności na dotychczasową skalę. Zanalizowano nie tylko ewolucję CPUSA, ale także jej liczebność, prasę, finanse, strukturę terytorialną oraz stanowisko wobec wydarzeń krajowych (wielki kryzys) i międzynarodowych (II wojna światowa).

Rozdział II przedstawia wysiłki CPUSA w zdobywaniu wpływów w różnych środowiskach oraz kręgach społecznych i zawodowych w okresie 1945–1950. Przedmiotem uwagi był typowy sposób infiltracji zakładów przemysłowych przez koncentrację i kolonizację, a ponadto partii postępowej, grup nauczycieli akademickich, związków zawodowych oraz próby doszukania się obecności zakonspirowanych komunistów w Organizacji Narodów Zjednoczonych i ich domniemanego wpływu na prace Międzynarodowej Agencji Informacyjnej Stanów Zjednoczonych (US IIA). Dolna cezura tego rozdziału określona została przez radykalny odwrót

partii komunistycznej z formuły stowarzyszenia (Komunistyczne Stowarzyszenie Polityczne, Communist Political Association) do zdyscyplinowanej partii politycznej typu rewolucyjnego, górna natomiast przez głośne przemówienie senatora Josepha R. McCarthy'ego w Wheeling, uchwalenie ustawy o bezpieczeństwie wewnętrznym, powołania na jej mocy Rady ds. Kontroli Działalności Komunistycznej oraz Podkomisji ds. Bezpieczeństwa Wewnętrznego w ramach senackiej Komisji Sprawiedliwości. Wydarzenia te oznaczały znaczną aktywizację Kongresu w sprawach dotyczących bezpieczeństwa państwa oraz wywieranie presji na egzekutywę do mocniejszego zaangażowania się w dochodzenia i badanie elementów politycznie wywrotowych.

Kończący pracę rozdział III jest próbą ustalenia, jakie przedsięwzięcia CPUSA cieszyły się szczególnymi „względami” komisji Kongresu i gdzie wg nich mogła skupiać się i przejawiać działalność będąca zagrożeniem dla Stanów Zjednoczonych. Jego część wstępna omawia podstawy prawne funkcjonowania Komisji ds. Operacji Rządowych, Podkomisji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Senatu i Komisji do Badania Działalności Antyamerykańskiej, ustawodawstwo federalne dotyczące partii komunistycznej oraz rolę przesłuchań dla procesu legislacyjnego. Część druga jest prezentacją działalności CPUSA w kilku najbardziej „podatnych” na wywrotowość obszarach bądź tam, gdzie — zdaniem komisji — stanowiła największe niebezpieczeństwo w kręgach nauczycielskich, Hollywood, Głosie Ameryki, działalności związkowej oraz partyjnej propagandzie. Cezury wyznaczone są przez ostre i zdecydowany atak na komunistów ze strony senatora Josepha McCarthy'ego (dolna) i jego klęskę polityczną cztery lata później (górna). Choć daty te nie są cezurami ani dla CPUSA, ani wewnętrznymi cezurami historii Stanów Zjednoczonych przyjęto je, ponieważ określając daty w historii i rozwoju „zimnej wojny” w USA oznaczają również zakończenie pewnego etapu w wykorzystaniu Kongresu jako narzędzia do zwalczania radykalnej lewicy.

Pierwotnym zamiarem było takie skonstruowanie pracy, aby w poświęconym infiltracji rozdziale drugim ukazać, na czym polegało zagrożenie płynące z jej strony. Było to możliwe przy założeniu, że bogactwo materiału źródłowego umożliwi jego wykorzystanie zarówno z jednego, jak i z drugiego punktu widzenia. Niestety, konieczność zastosowania źródeł różnego pochodzenia do obu rozdziałów częściowo zniweczyła przyjęty zamiar.

Praca napisana została na podstawie materiałów stanowiących źródła pierwotne: dla rozdziału III są to przesłuchania przed wspomnianymi już komisjami z okresu 1950–1954 oraz, dla rozdziału II, w większości materiały procesowe z rozprawy przeciw liderom CPUSA, która toczyła się w 1949 r., oraz materiał dowodowy (exhibits) proweniencji partyjnej, zawarty i wykorzystany w dochodzeniach. Jak zaznaczono, część z nich została użyta w pewnym sensie podwójnie — w przypadku związków zawodowych — do zilustrowania wymiernego niebezpieczeństwa płynącego z obecności w nich komunistów. Rozdział I przygotowany został na podstawie materiałów Federalnego Biura Śledczego i częściowo wywiadu wojskowego, publikowanych dokumentów Międzynarodówki, publikowanych materiałów CPUSA oraz literatury przedmiotu. W pracy jako pomocniczy materiał wykorzystane zostały również *Office Files* prezydenta Roosevelta, Trumana i Eisenhowera, *The Earl Browder Papers*, *The Reminiscences of Henry Agard Wallace*, *Congressional Record*, *Raport Komisji Luska z 1920 r.* poświęcony pierwszym miesiącom istnienia zorganizowanej radykalnej lewicy w USA, pamiętniki, zestawienie całości antykomunistycznego ustawodawstwa amerykańskiego (*The Digest of the Public Record of Communism in the United States*) oraz Internet, w którym dostępne są rozszyfrowane depeche wywiadu sowieckiego przechwycone przez kontrwywiad USA w ramach programu VENONA Project.

Skompletowanie źródeł i literatury możliwe było dzięki półrocznemu stażowi naukowemu w Ośrodku Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego (1996–1997) oraz kilku-miesięcznym pobytom w John–F.–Kennedy Institut für Nordamerikanstudien Wolnego Uniwersytetu w Berlinie i Roosevelt Study Center w Middelburgu w Holandii w 1997 i 1998 r. w ramach stypendiów badawczych. Instytut Johna F. Kennedy’ego dysponuje całością przesłuchań kongresowych z okresu 1934–1970 oraz w zasadzie kompletną literaturą przedmiotu. Źródłowe materiały uzupełniające znajdują się w Middelburgu i Bibliotece Sejmowej w Warszawie.

Przebadany materiał nie zawsze wskazuje, że w toku szeroko zakrojonych dochodzeń kongresowych definitywnie udało się ustalić wpływ komunistów na różne dziedziny życia politycznego lub społecznego. Z pewnością partia infiltrowała zakłady pracy przez kolonizację i koncentrację, wiodące sposoby zdobywania wpływów w związkach zawodowych i fabrykach. Infiltracji poddano także Partię Postępową, stworzoną w 1948 r. na potrzeby kampanii prezydenckiej przez zwolenników Henry A. Wallace’a. Spore wpływy partia miała także w Hollywood, ale dokładne badania środowiska filmowców nie potwierdziły, aby pod ich wpływem studia wypuściły film wyraźnie prokomunistyczny. Podobna sytuacja miała miejsce w Międzynarodowej Agencji Informacyjnej Stanów Zjednoczonych i amerykańskiego personelu Organizacji Narodów Zjednoczonych, gdzie obecność byłych komunistów, choć uznana za wysoce niepożądaną, nie powodowała niebezpiecznych z punktu widzenia Kongresu działań, a w każdym razie komisje nie mogły ustalić związku przyczynowo–skutkowego między nimi. Na przykładzie przesłuchań, którymi objęto pracowników misji USA przy ONZ i US IIA, widać również, jak wielką polityczną rolę odgrywała działalność SISS czy podkomisji McCarthy’ego, próbujących obarczyć „winą” za ten stan rzeczy poprzednią administrację.

Różna była także „działalność wywrotowa”, która, jak w przypadku związków zawodowych, mogła być rzeczywiście groźna, prowadząc np. do przejmowania kierownictwa niektórych związków zawodowych, znacznego czasem wpływu na jego politykę lub tajnego finansowania przez nie partii komunistycznej, czy podważając sens polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych w prowadzonych przez partię akcjach propagandowych. Trzeba jednak przyznać, że komisje niekiedy szeroko interpretowały te działania, rozumiejąc np. akcje w obronie uwięzionych działaczy jako kwestionowanie podstaw prawnych ich aresztowania, a więc sprzeciw wobec porządku prawnego Stanów Zjednoczonych. Kręgi nauczycielskie z kolei, wyraźnie różnicowane pod względem terytorialnym, prowadziły faktycznie aktywną działalność na rzecz CPUSA (szczególnie w Nowym Jorku) lub interesowały się marksizmem, ulegając panującej w latach czterdziestych modzie (Massachusetts Institute of Technology, Harvard University). Przesłuchania umożliwiają wprawdzie zaryzykowanie tezy o możliwym i dostrzegalnym udziale nauczycieli komunistów w procesie dydaktycznym, ale nie jest możliwe definitywne stwierdzenie, czy odbywało się to z polecenia partii, czy było jedynie spontanicznym wyrażaniem poglądów. Ambitne plany o udziale partii w życiu szkół lub związków studenckich, wyrażone publicznie przez *The Communist* w 1937 r.³ były — ze względu na szczupłość sił — jedynie pobożnymi życzeniami, typowymi dla retoryki frontu ludowego drugiej połowy lat trzydziestych.

³ R. Frank, *The Schools and the Peoples Front*, „The Communist” 1937, vol. XVI, nr 5, s. 432–441.

Fakty te były z pewnością znane odpowiedzialnemu za bezpieczeństwo państwa Federalnemu Biuru Śledczemu. Czy więc aż tak ostry kurs wobec partii komunistycznej ze strony Kongresu Stanów Zjednoczonych był uzasadniony?

Z jednej strony amerykański komunizm kojarzy się ze szpiegostwem, wrogością wobec instytucji państwa, zasad gospodarczych lub społecznych, z drugiej komuniści przedstawiani są jako ofiary antykomunistycznej hysterii uosabianej przez senatora McCarthy’ego. Historia partii dowodzi, że bliższy prawdzie jest pierwszy pogląd, choć jego zwolennicy, chcąc go udowodnić, muszą wykazywać wiele ostrożności.

We wszystkich okresach działalności Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych źródłem jej poczynań był Związek Radziecki. Nawet jeżeli bieżąca polityka partii czy jej decyzje wydają się być autonomiczne i podejmowane bez bezpośredniego wpływu ZSRR, uwzględniać należy przynajmniej „duchową” inspirację Moskwy. Dowodzą tego nie tylko spektakularne czystki w jej szeregach w rodzaju wyrzucenia Jaya Lovestone’a czy Earla Browdera, ale również amerykańska odmiana poszukiwania wroga we własnych szeregach — czystki w latach dwudziestych lub tzw. biały szowinizm. Polegał on na pozbawianiu członkostwa w partii pod fikcyjnym zarzutem nietolerancji wobec amerykańskich mniejszości etnicznych. Wyrażane na łamach partyjnych publikatorów opinie nie były opiniami ich autorów, lecz Biura Politycznego partii⁴. Podejmowane przez partię strategiczne decyzje o aliansach wyborczych zawsze były opiniowane przez Moskwę. Szpiedzy w centralnych agendach administracji również, choćby pośrednio, z oczywistych powodów mieli związki z partią komunistyczną i pracowali dla Związku Radzieckiego.

Zdecydowane zwalczanie działalności komunistycznej nie zaczęło się wraz z pojawieniem się komunistów w USA. Partia była wprawdzie infiltrowana przez FBI bądź wywiad wojskowy w latach dwudziestych, ale nie podjęto wobec niej bardziej drastycznych kroków, przywódców nie nętkano aresztowaniami (choć próbowano ich deportować w 1920 r.) ani nie prowadzono rozległych dochodzeń przy pomocy Kongresu. Protoplasta HUAC, czyli Komisja Fisha, działała zaledwie pół roku (od maja 1930 do stycznia 1931 r.), a bezpośrednia poprzedniczka Komisji do Badania Działalności Antyamerykańskiej, Komisja Dicksteina–McCormacka (1934–1935) skoncentrowała się na działalności faszystów. Także Komisja Diesa, czyli właściwa HUAC, pracująca w okresie 1938–1945, nie była stałą agendą Izby i choć zajmowała się komunizmem, próbowała raczej doszukać się jego obecności w Nowym Ładzie Roosevelta niż w działalności samej partii. Pod koniec swego istnienia dysponowała zresztą skromnym budżetem, a nastroje polityczne w USA nie były korzystne dla tego typu działań.

Przełom nastąpił dopiero po II wojnie światowej. Wiązać go należy ze zmianą sytuacji politycznej na świecie, gdyż połączony chwilowym aliansem z USA Związek Radziecki stał się, za sprawą swych poczynań, największym przeciwnikiem Stanów Zjednoczonych. Amerykańska partia komunistyczna stała się więc automatycznie wewnątrzamerykańskim sojusznikiem ZSRR, „sowiecką bronią w zimnej wojnie”⁵ a przez to zagrożeniem dla wewnętrznego bezpieczeństwa Ameryki.

⁴ „If Comrade Amter writes an article about C. W. A., it is not Comrade Amter’s article, it is the PolBuro’s article. If Comrade Hathaway writes an article, it is not Comrade Hathaway’s personal article, it is an article expressing the opinion of the PolBuro, and giving the leadership of the PolBuro to the Party”, *Party Organizer*, February 1934, p. 21, w: H. Klehr, *The Heyday of American Communism. The Depression Decade*, New York 1984, s. xii.

⁵ M. Healey, *American Anticommunism: Combating the Enemy Within, 1830–1970*, Baltimore, Maryland

Komunistyczna Partia Stanów Zjednoczonych była więc w pewnym sensie mimowolną ofiarą wielkiej polityki. Nie znaczy to jednak, że w swej działalności nie dawała podstaw do przyjęcia założenia o swej agenturalnej roli. Nie da się bowiem zaprzeczyć, że okres Nowego Ładu sprzyjał nie tylko wytworzeniu pozytywnego nastawienia elit do CPUSA (dla którego np. działacze pozbyli się „rewolucyjnych” skórzanych kurtek i czapek–leninówek, zastępując je garniturami, lub zmieniali nazwiska na angielsko brzmiące), ale również do infiltrowania Agricultural Adjustment Administration, National Labor Relations Board, CIO, czy Departamentu Stanu. Najbardziej wpływowi sekretarze generalni partii, Jay Lovestone (1927–1929), Earl Browder (1932–1945) i Eugene Dennis (1945–1959) osobiście uczestniczyli w działalności szpiegowskiej przeciwko Stanom Zjednoczonym⁶. W tym kontekście kroki podejmowane przez partię w celu objęcia swymi wpływami możliwie największej liczby osób (w związkach zawodowych, kręgach opiniotwórczych, wśród ludzi kultury, czy szeroko pojętej opinii publicznej) pojmowane są jako niebezpieczne dla państwa.

Na zakończenie wspomnieć trzeba również o istotnym elemencie kształtującym wrogość wobec komunistów. Zarówno ideologię, jak i głoszących ją aktywistów utożsamiano z „obcymi”, którzy w amerykańskiej tradycji często postrzegani byli jako zagrożenie. Począwszy od „spisku” Anglików wobec młodej republiki po koniec XVII w., antymasońskich nastrojów pierwszej połowy XIX stulecia, wrogiego nastawienia wobec napływu emigrantów w końcu XIX i w początkach XX w. i serii głośnych strajków utrwaliło się przekonanie, że nośnikiem wszelkiego zła są przybysze zza oceanu. Nic więc dziwnego, że próbowano zwalczać te wpływy bardzo surowym ustawodawstwem w rodzaju Alien and Sedition Acts z 1798 r. czy ustaw kwotowych. Wyrazem takiego podejścia do problemu bezpieczeństwa państwa była także stosowana w 1917 r. wobec socjalistów zasada „clear and present danger” — bezpośredniego i bieżącego zagrożenia Stanów Zjednoczonych — umożliwiająca wybiórcze traktowanie jego źródeł i skali oraz zawieszenia niektórych swobód obywatelskich w jego obliczu⁷. Dopiero na takim tle rozpatrywać należy antykomunistyczne ustawodawstwo lat pięćdziesiątych — ustawę o bezpieczeństwie wewnętrznym z 1950 r., ustawę Waltera–McCarrana z 1952 r. o dopuszczalności pozbawienia obywatelstwa naturalizowanych Amerykanów w przypadku działalności przeciw Stanom Zjednoczonym, czy ustawę o kontroli działalności komunistycznej z 1954 r., a także liczne prawa stanowe. Warto również mieć na uwadze, że ideologia reprezentowana przez CPUSA nie tylko była „obcego” pochodzenia, ale sprowadzała się do zakwestionowania utrwalonego w USA porządku prawnego. Wszystkie te czynniki powodowały, że w atmosferze „zimnej wojny” Komunistyczna Partia Stanów Zjednoczonych stawiała się organizacją antyamerykańską, a jej przedsięwzięcia służyły interesom obcego mocarstwa.

1990, s. 189.

⁶ H. Klehr, J. E. Haynes, F. I. Frisov, *The Secret World of American Communism*, New Haven and London 1995, s. 96–118, J. E. Haynes, *Red Scare or Red Menace. American Communism and Anticommunism in the Cold War Era*, Chicago 1996, s. 198.

⁷ „The character of every act depends upon the circumstances in which it is done (...) The most stringent protection of free speech would not protect a man in falsely shouting fire in a theater and causing a panic (...) The question in every case is whether the words used are used to in such circumstances and are of such a nature as to create a clear and present danger that they will bring about the substantive evils that Congress has a right to prevent”, *Schenck vs United States*, 149 U. S. 47 (1919), w: M. Cummings jun., D. Wise, *Democracy Under Pressure. An Introduction to the American Political System*, New York–Chicago–San Francisco–Atlanta 1971, s. 114.